Honestus

30 LAT

KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
...już nigdy nie będziesz sam w biznesie

ODPOWIEDZIALNOŚĆ CZŁONKÓW ZARZĄDU

ORAZ ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

Marki, 30.03.2023

PRELEGENCI

DARIUSZ SKŁODOWSKI

DORADCA PODATKOWY
PREZES ZARZĄDU

JUSTYNA KUŚ

RADCA PRAWNY
PARTNER KANCELARII HONESTUS

Honestus

30 LAT

KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
...już nigdy nie będziesz sam w biznesie

AGENDA

1. Źródła obowiązków członków zarządu spółek kapitałowych
2. Odpowiedzialność członka zarządu w spółce z o.o.
3. Odpowiedzialności członka zarządu w spółce akcyjnej
4. Możliwe formy ograniczania odpowiedzialności
5. Zarządzanie ryzykiem

Honestus

30 LAT

KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
...już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Aby członek zarządu ponosił odpowiedzialność musi istnieć obowiązek, z którego się nie wywiązał…

Jakie mamy obowiązki? Ustawowe, umowne….

Honestus

30 LAT

KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
…już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Źródła obowiązków – umowa spółki

Umowa określa zasady reprezentacji spółki – ogranicza zarząd „na zewnątrz”:

Spółkę reprezentuje każdy z członków zarządu samodzielnie;

W przypadku zarządu wieloosobowego Spółkę reprezentuje dwóch członków zarządu łącznie lub …. prezes zarządu samodzielnie, inni członkowie zarządu tylko łącznie;

…. każdy członek zarządu samodzielnie przy zawieraniu umów, których wartość jest równa lub mniejsza niż 50.000 zł, przy zawieraniu umów, których wartość przekracza 50.000 złotych wymagana jest reprezentacja łączna dwóch członków zarządu lub członka zarządu łącznie z prokurentem.

Sankcja – art. 39 k.c.

Honestus
30 LAT
KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
…już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Źródła obowiązków – umowa spółki

Ograniczenia zarządu umową spółki „do wewnątrz”

reprezentacja ≠ prowadzenie spraw spółki

- „zawarcie umowy pożyczki, kredytu, leasingu wymaga zgody zgromadzenia (rady nadzorczej) wspólników podjętej większością…”
- „zawarcie umowy przekraczającej wartość X wymaga zgody zgromadzenia wspólników podjętej większością…”

- – przy zarządzie wieloosobowym – każdy członek zarządu prowadzi samodzielnie sprawy spółki (mieszczące się w zwykłym zarządzie). Wymóg uchwały zarządu, gdy przekracza się zwykły zarząd lub jest sprzeciw innego członka zarządu.

Honestus

30 LAT

KANCELARIA PODATKOWA Skłodowscy

…już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Przykłady ograniczenia zarządu przez k.s.h.

*Umowa o nabycie dla spółki **nieruchomości** albo udziału w nieruchomości lub **środków trwałych** za cenę przewyższającą **jedną czwartą kapitału zakładowego**, nie niższą jednak od 50 000 złotych, **zawarta przed upływem dwóch lat** od dnia zarejestrowania spółki, wymaga uchwały wspólników, chyba że umowa ta była przewidziana w umowie spółki.*

*Rozporządzenie prawem lub zaciągnięcie zobowiązania do świadczenia o wartości **dwukrotnie przewyższającej** wysokość kapitału zakładowego wymaga uchwały wspólników, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.*

Honestus
30 LAT
KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
…już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Podstawy odpowiedzialności członka zarządu w k.s.h.

Odpowiedzialność względem spółki lub względem osób trzecich

Jeżeli członkowie zarządu umyślnie lub przez niedbalstwo podali fałszywe dane w oświadczeniu o pokryciu kapitału zakładowego, odpowiadają **wobec wierzycieli** spółki solidarnie ze spółką przez trzy lata od dnia zarejestrowania spółki lub zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego

(cywilnie – trudne do udowodnienia, karnie – i owszem)

Honestus
30 LAT
KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
…już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Podstawy odpowiedzialności członka zarządu w k.s.h.

- **znacznie** zawyżona wartość wkładów niepieniężnych - wspólnik, który wniósł taki wkład oraz członkowie zarządu, którzy, wiedząc o tym, zgłosili spółkę do rejestru, obowiązani są solidarnie wyrównać **spółce** brakującą wartość.
- wykonany niezgodnie z prawem: zwrot dopłat, zwrot wkładów, wypłata zaliczki na poczet dywidendy – zarząd wraz z otrzymującym udziałowcem odpowiadają solidarnie względem **spółki** za zwrot.

Ww. w praktyce niemal niespotykane w spółkach MŚP (cały czas ten sam zarząd i wspólnicy)

Honestus
30 LAT
KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
...już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Podstawy odpowiedzialności członka zarządu w k.s.h. - działanie na szkodę spółki

Członek zarządu odpowiada **wobec spółki** za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami umowy spółki, chyba że nie ponosi winy:

Sytuacje:

przekroczenie umocowania, przekroczenie zasad reprezentacji, działanie poza granicami ryzyka gospodarczego (nietrafiona inwestycja) – podwyższona należyta staranność

Uzasadnione granice ryzyka gospodarczego? informacje, analizy, opinie

Udzielenie **absolutorium – zwalnia z odpowiedzialności**,

chyba że uchwała została powzięta na podstawie nieprawdziwych lub niepełnych informacji, co nie pozwoliło wspólnikom na dokonanie właściwej oceny działalności zarządu.

Wiążące polecenia w grupie spółek – j.w.

Honestus
30 LAT
KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
…już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Podstawy odpowiedzialności członka zarządu w k.s.h. - działanie na szkodę spółki

Przepisy karne:

Kto, będąc obowiązany na podstawie przepisu ustawy, decyzji właściwego organu lub umowy do zajmowania się sprawami majątkowymi lub działalnością gospodarczą osoby fizycznej, prawnej albo jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, ***przez nadużycie udzielonych mu uprawnień lub niedopełnienie ciążącego na nim obowiązku****, wyrządza jej* ***znaczną szkodę*** *majątkową (powyżej 200.000 zł), podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5*

Kto ***naraża*** *na wyrządzenie znacznej szkody – kara pozbawienia wolności do lat 3.*

Honestus

30 LAT

KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
…już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Podstawy odpowiedzialności zarządu za zobowiązania cywilnoprawne

Podstawy odpowiedzialności zarządu za zobowiązania cywilnoprawne – art. 299 k.s.h.

Odpowiedzialność zarządu za zobowiązania spółki – gdy egzekucja przeciwko spółce okaże się **bezskuteczna**.

Członek zarządu odpowiada tu za:

- istniejące zobowiązania spółki, które zostały zaciągnięte (umowy zawarte) gdy sprawowano funkcje (nie muszą być wymagalne),
- zobowiązania spółki stwierdzone wyrokiem + odsetki, koszty procesu, koszty egzekucji względem spółki (członek zarządu nie może kwestionować wyroku na spółkę),
- gdy wystąpi bezskuteczność egzekucji względem spółki (postanowienie od komornika lub każdy inny dowód np. wykreślenie spółki z KRS przed wszczęciem egzekucji)
- brak odpowiedzialności, gdy przedawnienie tj. pozew złożono po upływie 3 lat od bezskuteczności egzekucji

Honestus
30 LAT
KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
…już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Podstawy odpowiedzialności zarządu za zobowiązania cywilnoprawne

Można uwolnić się od odpowiedzialności, jeżeli

- **we właściwym czasie** zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości (otwarto restrukturyzację lub zatwierdzono układ), albo
- wykaże się, że **niezgłoszenie wniosku** o ogłoszenie upadłości nastąpiło **nie z jego winy**, albo
- pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości **wierzyciel nie poniósł szkody**.

Honestus

30 LAT

KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
...już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Podstawy odpowiedzialności zarządu za zobowiązania publicznoprawne – art. 116 Ordynacji Podatkowej

Pełna odpowiedzialność majątkiem osobistym zarządu sp. z o.o. i SA) jeżeli egzekucja z majątku spółki okazała się w całości lub w części bezskuteczna, a członek zarządu:

1) nie wykazał, że **we właściwym czasie** zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub zostało otwarte postępowanie restrukturyzacyjne albo zatwierdzono układ w postępowaniu o zatwierdzenie układu, albo niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło bez jego winy;

2) nie wskazuje mienia spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości podatkowych spółki w znacznej części.

Honestus

30 LAT

KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
…już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Odpowiedzialność za zobowiązania podatkowe spółki c.d.

Podstawy odpowiedzialności zarządu za zobowiązania publicznoprawne – art. 116 Ordynacji Podatkowej

- zaległości podatkowe z tytułu zobowiązań, których termin płatności upływał w czasie pełnienia obowiązków członka zarządu
- orzekana jest decyzją, na której wydanie organ ma 5 lat od końca roku kalendarzowego, w którym powstała zaległość podatkowa
- warunkiem odpowiedzialności jest uprzednio wydana decyzja o zaległościach podatkowych względem spółki + decyzja o bezskuteczności egzekucji
- bez znaczenia, czy zarząd pełnił funkcję odpłatnie/nieodpłatnie, jak również czy miał umowę o pracę czy tylko powołanie

Honestus
30 LAT
KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
…już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Brak winy w niezgłoszeniu wniosku o upadłość

Brak winy jest trudny do udowodnienia z uwagi na podwyższoną należytą staranność zarządu

- długotrwała, obłożna choroba i brak wiedzy o spółce
- oddelegowanie do pracy w innym podmiocie np. spółce zależnej
- niedopuszczenie do informacji o spółce, pod warunkiem podejmowania czynności w tym celu idących
- zgłoszenie we właściwym czasie wniosku o upadłość, również gdy złożyła go osoba trzecia np. wierzyciel spółki
- niezgłoszenie wniosku o upadłość, gdy przesłanki dotyczące upadłości zaistniały po zakończeniu kadencji przez danego członka zarządu (brak legitymacji)

Honestus
30 LAT
KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
...już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Nie wyłączą odpowiedzialności

- twierdzenia, że faktycznie nie sprawowało się funkcji, jeżeli nie dopełniono formalności związanej z rezygnacją/odwołaniem,
- podział kompetencji w ramach zarządu (ale np. z odpowiedzialności karnej już może),
- twierdzenia o braku wiedzy/ekonomicznego wykształcenia itp.
- szybka rezygnacja z zarządu z funkcji w zarządzie na etapie procesu/postępowania względem spółki

Honestus
30 LAT
KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
...już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Brak szkody mimo niezgłoszenia wniosku o upadłość lub niezgłoszenia go w terminie w terminie

Pomimo, że wniosek o upadłość/restrukturyzację nie został złożony nie spowodował pogorszenia sytuacji wierzyciela, ponieważ wierzyciel i tak nie uzyskałby zaspokojenia

Co to znaczy?

Cztery kategorie zaspokojenia wg prawa upadłościowego, ale koszty postępowania upadłościowego i tak przed wszystkimi + wierzytelności zabezpieczone hipoteką/zastawem.

- I – należności ze stosunku pracy
- II - inne należności, podatki i inne daniny publiczne,
- III - odsetki od należności ujętych w wyższych kategoriach w kolejności, w jakiej podlega zaspokojeniu kapitał, a także sądowe i administracyjne kary grzywny oraz należności z tytułu darowizn i zapisów
- IV - należności wspólników albo akcjonariuszy z tytułu pożyczki lub innej czynności prawnej o podobnych skutkach

Honestus
30 LAT
KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
…już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Niewypłacalność

Przesłanki upadłości

- dłużnik jest niewypłacalny, jeżeli **utracił zdolność do wykonywania** swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych (co najmniej 3 miesiące, wielość zobowiązań), dodatkowo
- **spółka jest niewypłacalna** także wtedy, gdy jej zobowiązania pieniężne przekraczają wartość jej majątku, a stan ten utrzymuje się przez okres przekraczający dwadzieścia cztery miesiące =====➔ domniemywa się, że **zobowiązania pieniężne** dłużnika **przekraczają wartość** jego majątku, jeżeli zgodnie z bilansem jego zobowiązania, z wyłączeniem rezerw na zobowiązania oraz zobowiązań wobec jednostek powiązanych, **przekraczają wartość jego aktywów**,
- Termin 30 dni od dnia zaistnienia niewypłacalności na złożenie wniosku o upadłość

Honestus
30 LAT
KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
…już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Zagrożenie niewypłacalnością

Tuż przed upadłością – sytuacja ekonomiczna dłużnika wskazuje, że w niedługim czasie może stać się niewypłacalny. Przy braku pewności najlepiej składać 2 wnioski

Przesłanki do restrukturyzacji

Rodzaje postępowań restrukturyzacyjnych:

- postępowanie o zatwierdzenie układu (dłużnik i nadzorca układu)
- przyspieszone postępowanie układowe (dłużnik i nadzorca sądowy)
- postępowanie układowe (dłużnik i nadzorca sądowy) postępowanie sanacyjne (zarządca, dłużnik traci zarząd majątkiem)

Honestus
30 LAT
KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
...już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Przesłanki do restrukturyzacji

Dla uwolnienia się od odpowiedzialności z art. 299 § 2 KSH nie wystarczy złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości lub wszczęcie postępowania układowego. Obie te czynności muszą nastąpić we właściwym czasie (obiektywnie i subiektywnie)

Oceniając czy wniosek został zgłoszony we właściwym czasie, należy dokonać oceny czy miało to miejsce w takim momencie, aby zapewnić ochronę interesów wszystkich wierzycieli (wyr. SN z 9.7.2009 r., II UK 374/08, Legalis).

Oczywiste jest, iż termin ten odpowiednio musi być stosowany do członka zarządu, który objął urząd już po zaistnieniu podstawy do ogłoszenia upadłości. W takim przypadku termin ten należy liczyć od dnia objęcia przez niego funkcji.

Honestus
30 LAT
KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
...już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Z wyroków sądowych:

- *Osoba pełniąca funkcję członka zarządu powinna posiadać informacje o sprawach Spółki, w tym w sprawach finansowych. Skarżąca godząc się na powołanie w skład zarządu przyjęła na siebie wszelkie związane z tym prawa i obowiązki. Osoba podejmująca się piastowania funkcji członka zarządu powinna zdawać sobie sprawę, że charakter prawny tej funkcji oznacza nie tylko obowiązek wykonywania powierzonych jej zadań, ale też zwiększony zakres odpowiedzialności, w tym odpowiedzialności za skutki działań kierowanej spółki. – NSA z 28 marca 2018, II FSK 817/16*

Honestus
30 LAT
KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
…już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Z wyroków sądowych:

- *Subiektywne przekonanie członka zarządu, że mimo niepłacenia długów Spółce uda się jeszcze poprawić kondycję, a więc przekonanie, że niespłacanie długów jest spowodowane przejściowymi trudnościami, nie ma znaczenia dla oceny przesłanki egzoneracyjnej członka zarządu od odpowiedzialności, jeżeli nie jest poparte obiektywnymi faktami uzasadniającymi ocenę, iż Spółka rzeczywiście miała szanse, w możliwym do przewidzenia, krótkim czasie, uzyskać środki na spłatę długów, co uzasadniałoby wstrzymanie się z wnioskiem o upadłość. To na zarządzie spoczywa obowiązek monitorowania stanu finansów spółki i oceny, czy dochodzi do krótkotrwałego wstrzymania płacenia długów na skutek przejściowych trudności, czy też dochodzi do zaprzestania płacenia długów w sposób trwały – NSA z dnia 16 lipca 2019 roku, II FSK 2893/17*

Honestus
30 LAT
KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
…już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Z wyroków sądowych:

- *Członek zarządu, zobowiązany jest do dochowania staranności uwzględniającej zawodowy charakter jego działalności. Zatem brak winy członka zarządu z tytułu zaniechania zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki w wymaganym terminie, będzie zachodził w takich wyjątkowych sytuacjach jak np. długotrwała choroba czy niedopuszczenie go do informacji dotyczących spółki, pod warunkiem jednak podejmowania czynności w tym celu idących. Nie można uznać braku winy członka zarządu z tego tylko względu, że nie ma on koniecznego wykształcenia, czy też nie zna przepisów prawa. Godząc się bowiem na powołanie do zarządu spółki z o.o., członek zarządu gwarantował posiadanie koniecznych umiejętności do sprawowania powierzonej mu funkcji – Sąd Apelacyjny w Warszawie, 15 luty 2021, VII AGa 763/19*

Honestus
30 LAT
KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
…już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Odpowiedzialność zarządu w spółce akcyjnej

Odpowiedzialność zarządu w spółce akcyjnej – podobieństwa ze spółką z o.o. z ważnym wyjątkiem

- jeżeli członkowie zarządu umyślnie lub przez niedbalstwo podali fałszywe dane w oświadczeniu o pokryciu kapitału zakładowego, odpowiadają **wobec wierzycieli** spółki solidarnie ze spółką przez trzy lata od dnia zarejestrowania spółki lub zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego
- odpowiedzialność **względem spółki** za zawyżenie wartości wkładów
- odpowiedzialność **względem spółki** za działania/zaniechania niezgodne z prawem lub umową spółki wyrządzające spółce szkodę
- odpowiedzialność za podawanie fałszywych danych o stanie majątkowym spółki ofertach publicznych (emisja akcji)

BRAK przepisu sytuującego odpowiedzialność członków zarządu wprost względem wierzycieli za zobowiązania spółki, jak w sp. z o.o.

Honestus
30 LAT
KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
…już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Odpowiedzialność zarządu w spółce akcyjnej

Czy w związku z tym zarząd spółki akcyjnej nie odpowiada wcale?

Jest podstawa w prawie upadłościowym …..art. 21

Każdy kto ma prawo do prowadzenia spraw spółki i do jej reprezentowania ma obowiązek zgłosić wniosek o upadłość (a prokurent ?)

Jak zarząd nie wykona tego obowiązku ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną wskutek niezłożenia wniosku w terminie, chyba że nie ponosi winy lub wykaże, że w terminie otwarto postępowanie restrukturyzacyjne albo zatwierdzono układ w postępowaniu o zatwierdzenie układu.

Jest domniemanie szkody (jako wysokość niezaspokojonej wierzytelności wierzyciela wobec spółki) i domniemanie winy.

Honestus
30 LAT
KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
…już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Jak się chronić ?

1. Czujność
2. Szkolenia i zdobywanie wiedzy
3. Doradztwo z profesjonalistami
4. Ubezpieczenia branżowe dla spółki
5. Ubezpieczenia directors and officers (D&O)

Honestus

30 LAT

KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
...już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Honestus

30 LAT

KANCELARIA PODATKOWA
Skłodowscy
...już nigdy nie będziesz sam w biznesie

Strona internetowa

www.sklodowscy.pl
www.honestus.pl

E-mail

biuro@sklodowscy.pl
honestus@honestus.pl

Numer kontaktowy

22 242 60 00
22 242 60 24

Dziękujemy za uwagę